

ÜNİVERSİTELERDE YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİ, YAŞADIKLARI SORUNLAR ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Münir ŞAHİN*

Hasan DEMİRTAŞ**

Özet

Bu çalışmanın amacı, İnönü Üniversitesindeki yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı durumlarını ve yaşadıkları sorunları belirlemektir. Araştırmada genel tarama modeline dayalı betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemiyle elde edilmiş olup, nitel araştırma desenlerinden durum deseniyle yürütülmüştür. Araştırmada çalışma grubu belirlenirken, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise doküman incelemesi (öğrenci işlerinden alınan öğrencilerin notlarını gösteren çizelgeler, öğrencilerin kayıtlanma tür, yıl ve ülkelerinin olduğu listeler) ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına ilişkin görüşlerinin analizinde nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz yaklaşımı ve içerik analizi birlikte kullanılmıştır. Araştırmada genel olarak yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarısının çok düşük olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin önde gelen sorunlarının daha çok ekonomik olup okul harçları, yemek kartı ve yemek, ulaşım, dil ve barınma gibi konularda yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı uyruklu öğrenciler, akademik başarı, öğrenci sorunları, eğitim sorunları

Giriş

Türkiye yıllardır yabancı ülkelere öğrenci gönderen bir ülke konumundayken, son yıllarda binlerce yabancı uyruklu öğrenci Türk üniversitelerinde öğrenim görmeye başlamıştır. Küreselleşen dünyada ekonomik alandaki ortak pazar arayışının eğitim alanına da yayıldığı görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin dolaşımı bu pazarın önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Türkiye'nin herhangi bir ilindeki küçük sayılabilecek bir üniversitede dahi yabancı uyruklu öğrenciler öğrenim görmektedirler.

* Okutman; İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

** Doçent; İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı

ABD ve birçok Avrupa ülkesi için yüksek öğrenim büyük getirisi olan ekonomik bir sektör haline almıştır. Stephenson'a (2004) göre yabancı uyruklu öğrencilerin ABD ekonomisine katkıları sektör olarak beşinci sıraya yükselmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin toplam öğrencilere oranında ilk sırayı %32 ile ABD, ikinci sırayı %13 ile İngiltere almakta, bu ülkeleri Avustralya ve Kanada izlemektedir. Türkiye'de ise yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı 1998-1999 öğretim yılında 18350 iken 2002-2003 öğretim yılına kadar bu sayı 15017'ye gerilemiş ve 2004-2005 öğretim yılından itibaren yeniden artmaya başlamıştır. Bu sayı 2012-2013 öğretim yılı için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 35308 olarak ifade edilmiştir. Bu öğrencilerin 14 bin 101'inin Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS), 8 bin 110'unun sınavsız geçiş, 5 bin 285'inin Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı (YÖS), 2 bin 872'sinin de Türk Cumhuriyetleri ve Türk Akriba Toplulukları Sınavı (TCS) ile üniversitelere yerleştirildiği belirlenmiştir. En fazla yabancı uyruklu öğrencinin Anadolu ve Dumlupınar üniversitelerinde bulunduğu vurgulanmıştır (Eğitim Kulisi, 2013; Dünya Bülteni, 2013). Türkiye'ye en fazla öğrenci gönderen ülkeler Azerbaycan, Türkmenistan, Yunanistan, Bulgaristan, Kazakistan, Kırgızistan ve Rusya'dır (Hacettepe, 2013).

Türkiye uluslararası kuruluşlara üye olmanın bir gereği olarak eğitsel, kültürel, ekonomik amaçlara yönelik sorumluluklar edinmiştir. Yabancı ülkelerle ve özellikle Türk kökenli ülkelerle yapılan ikili kültürel anlaşmalar gereği de yabancı öğrencilerin Türkiye de eğitim almasının önü açılmıştır. Özellikle Orta Asya Türk Cumhuriyetleriyle yapılan işbirliği anlaşmalarının hayata geçirilmesiyle (Çelik, 2008: 126) her yıl daha fazla yabancı uyruklu öğrenci Türkiye'ye gelmeye başlamıştır. Bu süreç, Türkiye'nin 1981 yılında kendi imkânlarıyla Türkiye'de yükseköğrenim görmek isteyenler için düzenlediği Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı'yla (YÖS) başlamıştır. 1989 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte bağımsızlığını ilan eden Türk Cumhuriyetleri'ndeki öğrencilerin Türkiye'de eğitim görmesi amacıyla 1992 tarihinde Türk Cumhuriyetleri ile işbirliği yapılarak Türk ve Akriba Toplulukları Sınavı (TCS) yapılmaya başlanmıştır (Kıroğlu ve ark. 2010: 26).

ÖSYM tarafından Türkiye'de yüksek öğrenim görecektir yabancı uyruklu öğrencileri seçmek için Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Tacikistan ve Tataristan'da TCS yapılmaktadır. 2004-2005 eğitim ve öğretim yılından itibaren, yabancı uyruklu öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına merkezi olarak yerleştirilme işlemlerine son verilmiştir (Hacettepe, 2013). Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinden ve Akriba Topluluklarından Türkiye'de yüksek öğrenim gören hükümet burslu toplam 5980 öğrencinin 4011'i lisans, 842'i yüksek lisans, 521'i doktora yapmakta, diğerleri ise Türkçe öğrenme merkezlerinde dil öğrenmektedirler (MEB, 2013).

Türkiye'deki yabancı uyruklu öğrenciler YÖS vb. sınavlarla, TCS (Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akriba Topluluklarında gelen öğrenciler), YÖK-burslu öğrenciler, İslam Kalkınma Bankası Destekli öğrenciler (ikili anlaşmalar, YÖK), Sokrates/Erasmus Programı çerçevesinde gelen öğrencilerden (karşılıklı anlaşmalı öğrenciler) oluşmaktadır. Ayrıca 1992 yılında uygulamaya konulan "Büyük Öğrenci Projesi" ile Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akriba Topluluklarının yetişmiş insan

gücü ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak, Türkiye dostu genç bir nesil yetiştirmek ve Türk Dünyası ile kalıcı bir kardeşlik ve dostluk köprüsü kurmak, Türkçeyi öğretmek ve Türk kültürünü tanıtmak, Türk Dünyası'nda yer alan ülkeleri, bu ülkelerin kendi aralarındaki ilişkileri geliştirerek büyük bir şemsiye oluşturmak istenmiş "yeniden yapılanma" olarak adlandırılan bu dönemde her alanda işbirliği anlaşmaları imzalanmış ve hayata geçirilmeye başlanmıştır (Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012: 158; Çelik 2008: 126). Ancak, Proje kapsamında başta Orta Asya Türk Cumhuriyetleri olmak üzere farklı ülkelerden Türkiye'ye gelen öğrenciler çok çeşitli sorunlar yaşamaktadır. Çelik (2008) yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşadıkları uyum sorunlarının öğrencilerde strese neden olduğunu ve bunun akademik başarılarını etkilediğini ortaya koymuştur. Kılıçlar ve arkadaşları (2012) ise bu öğrencilerin Türkçeyi yeterli derecede kullanamama ve maddi sorunlar gibi problemlerden dolayı akademik başarılarının düştüğüne işaret etmektedir.

Yabancı öğrencilerle ilgili işlemler ikili kültür anlaşmaları 2922 Sayılı Kanun ve 85/9380 Sayılı Yönetmelik hükümlerine göre yapılmakta ve yeni durumlara uygun kararlar alabilmek amacıyla her yıl Eylül ve Mart aylarında Değerlendirme Kurulu toplanmaktadır. Değerlendirme Kurulu Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında İçişleri, Dışişleri, MİT, ÖSYM ve Milli Eğitim Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla toplanarak değerlendirme yapmaktadır.

Özbay (1996), araştırmasında okudukları üniversiteyi iyi tanıyamamanın ve üniversitelerdeki uyum çalışmalarının yetersiz olmasının öğrencilerin akademik başarı durumlarını ve üniversiteye uyumlarını olumsuz yönde etkileyebileceğini vurgulamıştır. Üniversite öğrencilerinin en büyük stres kaynakları; aile ortamından koparak çok farklı bir çevreye ayak uydurmaya çalışma, yeni arkadaş edinme ve bu arkadaşların değerleriyle çatışma ve farklı kültürel değerlerle karşı karşıya kalmaktır (Aksu ve Fersun, 1986). Ercan (1998), yabancı ülkelerde yükseköğrenim gören öğrencilerin akranlarından farklı olarak yeni bir kültürle karşılaşmaktan dolayı oluşan stresin yol açtığı sorunlarla da karşı karşıya olduklarını vurgulamıştır.

Güçlü (1996) ise, çalışmasında Pittsburgh Üniversitesi'nde lisansüstü eğitim yapan yabancı öğrencilerin uyum problemleri ve bunları çözebilmek için geliştirdikleri stratejiler ve başvurdukları yardım kaynaklarını incelemiştir. Araştırmayanın öne çıkan bulgularına göre, lisansüstü eğitim yapan yabancı öğrencilerin algıladıkları problemler en fazla 'İngilizce' ve 'mali yardım' alanlarındadır. Yabancı öğrencilerin uyum problemlerini çözmek için geliştirdikleri stratejilerden bazıları şunlardır: Vatan hasretiyle yalnızlık duygularını gidermek için, ülkelerine sık sık mektup yazmak, telefon etmek ve yakın arkadaşlıklar kurmak. Yabancı öğrenciler uyum problemlerini çözerken en büyük desteği ailelerinden almaktadırlar.

Yiğit (2012), yabancı uyruklu öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarını bazı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmada anne eğitim düzeyine, yaşa ve bulunan sınıfa göre özerklik psikolojik temel ihtiyaçları bakımından anlamlı farklılık bulunmuştur. Asmaz (1995) ise yaptığı çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin uyum düzeylerini anne-babanın eğitim durumunun etkilediğini, anne baba eğitim durumu

artıkça öğrencilerin sosyal, kişisel ve genel uyum düzeylerinin yükseldiğini ortaya koymuştur. Allaberdiev (2007), tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde ise Türk Dünyasından Türkiye'ye yükseköğrenim görmeye gelen öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar incelenmiş, farklı eğitim sisteminin, farklı kültürel yaşamın, Türkçeyi yeterli konuşamamanın ve ekonomik problemler gibi çeşitli sorunların öğrencilerin üniversiteye ve çevreye uyumlarını zorlaştırdığı, bu durumun da akademik başarılarını etkilediği vurgulanmıştır. Can'ın (1994) yaptığı çalışmada ise yabancı öğrencilerin sosyal-kültürel, ekonomik ve eğitim öğretimle ilgili sorunları olduğu belirlenmiştir.

Can (1994), yapmış olduğu çalışmada yabancı öğrencilerin Türkiye'ye kabul amaçlarını a) Türkçeyi öğretmek, b) Türk milletini ve özelliklerini tanıtmak, c) ülkelerarası ve kültürlerarası ilişkileri geliştirmek, d) uluslararası ortak düşünce birliğinin oluşmasına katkı sağlamak, e) dünya kamuoyunda Türkiye'nin tanıtımını yapmak olarak sıralamıştır. Halen 5980 burslu yabancı öğrencinin olması, benzer sebeplerle yabancı öğrencilerin Türkiye'ye gelmesinin teşvik edildiği anlamına gelmektedir.

Gedikoğlu'nun (2005: 69) da ifade ettiği gibi "Eğitim, yirmi birinci yüzyılda kalkınma çabalarında veya daha zengin ve müreffeh ülke olma hedefine varmak için sürdürülen uğraşlarla, çok önemli ve işlevsel bir araç haline gelmiştir. Eğitim başarılı olabilmenin anahtarı rolünü üstlenmiş durumdadır". Bu anahtarı elde edebilmek için her yıl binlerce öğrenci dünyanın dört bir yanından daha gelişmiş ülkelere akın etmekte, bu ülkelerin eğitim olanaklarından faydalanma yollarını aramaktadır. Farklı bir ülkede eğitim öğretim görmenin kendi ülkelerinde görebilecekleri eğitimden dil öğrenme, yeni bir kültürü tanıma gibi artıları olduğunu bilen birçok yabancı uyruklu öğrencinin gerek Orta Asya Cumhuriyetlerinden gerekse dünyanın dört bir tarafından Türkiye'ye akın ettiği görülmektedir. Özellikle Türkiye ile tarihi ve kültürel bağları bulunan Türk Cumhuriyetlerinden her yıl artan oranda öğrencinin geldiği görülmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin yaygın olarak tercih ettiği üniversitelerden biri de İnönü Üniversitesidir. 2010 yılı öncesinde İnönü Üniversitesinde yok denecek kadar az yabancı uyruklu öğrenci varken, 2010 yılında 32 öğrenci, 2011 yılında 88, 2012 yılında 157, 2013 yılında 277 öğrenci bu üniversiteye kayıt yaptırmıştır. Bu rakamlar üniversiteye gelen öğrenci sayısının her yıl katlanarak arttığını ve gelecek yıllarda da artışın devam edebileceğini göstermektedir.

Her yıl katlanarak artan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki akademik başarı durumları, karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenlerden dolayı, bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı durumlarının, karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu yönüyle çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı durumlarının, karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı durumu nedir?
2. yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyinin artması için önerileri nelerdir?
3. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türk Eğitim Sistemine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Yabancı uyruklu öğrencilerin üniversitede ve Malatya’da karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada genel tarama modeline dayalı betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemiyle elde edilmiş olup, nitel araştırma desenlerinden durum deseniyle yürütülmüştür. Bu çalışmada var olan bir duruma ilişkin etkenler araştırılmış ve katılımcıların ilgili durumdan nasıl etkilendikleri araştırılmıştır. Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması amacıyla amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniğinde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2011), kolaylıkla ulaşılabilen bireyler araştırmanın çalışma grubunu oluşturur (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012, s. 99). 2012-2013 öğretim yılında İnönü üniversitesinde toplam 277 yabancı uyruklu öğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu görüşme için 96 gönüllü yabancı uyruklu öğrenciden, doküman incelemesi için ise 120 öğrencinin öğrenci işlerinden alınan not çizelgelerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin fakülte ve yüksekokullara göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir. Öğrenciler buldukları fakülteler ile birlikte öğrenci sırasını ve öğrenci kodunu gösteren liste Ek 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Fakülte ve Yüksekokullara Dağılımı (N=96)

Fakülte ve Yüksekokulu	n	Kayıtlı Öğrenci Sayısı	%	Hükümet Burslu
Eğitim Fakültesi	31	56	55,3	
İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi	17	61	27,8	4
Mühendislik Fakültesi	10	40	25	6
Tıp Fakültesi	5	27	18,5	12
İlahiyat Fakültesi	7	13	53,8	
Hukuk Fakültesi	6	14	42,8	
Diş Hekimliği Fakültesi	4	14	28,5	2
Fen Edebiyat Fakültesi	8	24	33,3	
Eczacılık Fakültesi	3	13	23	
Malatya Sağlık Yüksek Okulu	5	11	45,5	
Beden Eğitimi Yüksek Okulu	0	3	0	
Sosyal Bilimler Enstitüsü	0	1	0	
TOPLAM	96	277	34,6	24

Tablo 1’de de görüldüğü gibi en fazla yabancı uyruklu öğrenci iktisat ve İdari Bilimler Fakültesinde iken ikinci sırada Eğitim Fakültesi gelmektedir. En fazla hükümet burslu yabancı uyruklu öğrenci ise Tıp Fakültesinde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelere göre dağılımları ise Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İnönü Üniversitesinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ülkelere Göre Dağılımları (n=277)

Ülke	Toplam Öğrenci Sayısı	Araş. Katılan Öğrenci Sayısı	Araş. Katılan Öğrencilerin Ülkelere Göre %'leri
Türkmenistan	99	43	43,4
Azerbaycan	59	12	20,3
İran	16	4	25
Afganistan	11	2	18,1
Suriye	11	0	0
Almanya	8**	2	25
Filistin	8	2	25
Endonezya	7	6	85,7
Özbekistan	6	3	50
Moğolistan	5	2	40
Irak	5	0	0
Kazakistan	5	2	40
Y.Gine	5	5	100
Kırgızistan	4	4	100
Gürcistan	3	3	100
Yemen	3	1	33,3
Nijerya	3	3	100
Polonya	2***	0	0
Karadağ	1	1	100
Gambia	1	1	100
Diğer Ülkeler*	15	0	0
TOPLAM	277	96	34,6

*Biraz öğrencisi olan ülkeler, Güney Afrika, Avusturya**, ABD**, İsveç, Kanada**, Tacikistan, Nahçıvan, Uganda, Ürdün, Madagaskar, Malezya, Gana, Bulgaristan, Fas, Lübnan ** Türk olup yurt dışında yaşayan öğrenciler. *** Socrates-Erasmus ile gelen öğrenciler

Tablo 2 incelendiğinde en fazla öğrencinin Türkmenistan ve Azerbaycan'dan geldiği, bu ülkelerden gelen öğrencilerin toplam öğrenci sayısının %63,7'sini oluşturduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada yabancı uyruklu öğrencilerin başarı durumlarını belirlemeye yönelik doküman incelemesi yapılmıştır. Öğrencilerin sorunlarını ve diğer görüşlerini belirlemek için "Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyleri, Sorunları ve Çözüm Önerileri" adlı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Alanyazın taraması yapılarak hazırlanan görüşme formunda 7 soru yer almıştır. Görüşme formunun yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarını tespit etmede amaca uygun olup olmadığını saptamak için uzman görüşüne başvurularak forma son hali verilmiştir. Görüşme formu Türkçe hazırlanmış ancak görüşme esnasında gerek duyulduğunda yabancı uyruklu öğrencilere soruların İngilizce açıklaması yapılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda belirtilmiştir:

1. Bulduğunuz sınıfta kendi başarı durumunuzu değerlendirdiğinizde sınavlardan aldığınız notlar sizin gerçek başarıınızı yansıtıyor mu? Yansıtıyor ise bunun sebepleri sizce nelerdir?
2. YÖS ve benzeri bir sınava girdiniz mi? Hangi sınava girdiniz?
Bu sınavda sorulan sorular okumak istediğiniz bölüm ile ilişkili miydi?
3. Başarı düzeyinizin artması için neler önerirsiniz?
4. Üniversitede karşılaştığınız sorunlar nelerdir? Bunları en önemliden önemsizye doğru sıralayınız. Bu sorunların çözümü için ne önerirsiniz?
5. Yaşadığınız şehirde karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
6. Eğitim için Türkiye'yi tercih etmenizin sebepleri nelerdir?
7. Türkiye'deki eğitim ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Türkiye'deki eğitimi yeterli ve kaliteli buluyor musunuz?

Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri 2012-2013 Bahar döneminde toplanmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilere ait dokümanların ve iletişim bilgilerinin alınması için İnönü Üniversitesi Rektörlüğünden gerekli izinler alınmış, cep telefonları ve mailleri kullanılarak öğrencilerle iletişim kurulmuş ve uygun görüşme yer ve zamanı belirlenerek öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı anlatılmış ve gönüllük esasına göre isim alınmaksızın görüşme formunda yer alan sorular yöneltilmiştir. Öğrencilerin cevapları araştırmacı tarafından form üzerine yazılarak kaydedilmiştir. Veri kaybını önlemek için katılımcıların cevapları okunarak teyit ettirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Bu araştırmada elde edilen veriler doküman incelemesi ve içerik analizi yapılarak analiz edilmiştir. Elo ve Kyngäs'a (2008; 107) göre nitel araştırmalarda elde edilen verilerin analizinde farklı yaklaşımlar kullanılabilir. Strauss ve Corbin'e (1990) göre nitel veriler betimsel ve içerik analizi olmak üzere iki şekilde analiz edilebilir (Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada her iki yöntem de kullanılmıştır. Betimsel analizde bireylerin görüşlerini çarpıcı biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. İçerik analizinde toplanan veriler derinlemesine analiz edilir ve önceden belirgin olmayan temaların ortaya çıkarılmasına olanak tanınır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırma verilerinin çözümlemesi aşamasına geçilmeden önce her bir görüşme formu öğrencilerin okuduğu fakültelerin kısaltmaları kullanılarak kodlanmıştır. Her katılımcıya bir sıra sayısı ve kod verilmiştir (Ek 1). Kodlar öğrencinin hangi fakülte veya yüksekokulda olduğunu gösterecek şekilde tasarlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorulara verilen yanıtlar araştırmacı tarafından titizlikle irdelenerek benzer görüşlerin yer aldığı tema grupları oluşturulmuştur. İlk etapta, öze bağlı kalınarak ifadeler benzerliklerine göre sınıflandırma yapılarak kodlanmıştır. Kodlama yapılırken ifade sıklığını belirlemek amacıyla frekans ve yüzdelerden

faydalanılmıştır. Kodlanan ifadelerin benzerlik ve farklılıkları göz önüne alınarak temalar oluşturulmuştur.

Kabul edilebilir bir güvenilirlik düzeyi sağlanmadan elde edilen ölçümler anlamsızdır (Neuendorf, 2002: 12). Nitel araştırmada güvenilir sonuçlar elde etmek için farklı kişilerin aynı metne dayalı yaptığı kodlamaların ve temaların tutarlı olması gerekir (Neuman, 2006: 289) ve sınıflandırma işleminin birden fazla kişi tarafından yapılması araştırmanın güvenilirliğinin değerlendirilmesine olanak sağlar (Weber, 1990). Bu araştırmada da güvenilirliği sağlamak amacıyla farklı kişilere kodlamalar yaptırılmış ve araştırmacının başta yaptığı kodlamalara uygun kod ve temaların oluşturulduğu görülmüştür. Aynı kodlara ilişkin ifadelerin frekansları alınarak bu frekansların yanıtlayıcı sayısı içerisindeki yüzdesi hesaplanmıştır. İfadelerin ilk elden okuyucuya sunulmasına, araştırmacıların kendi görüş ve yorumlarını katmamasına özen gösterilerek katılımcılara ait bireysel ifadeler yer verilmiş olup araştırmanın dış geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçları ve yorumlar rastgele seçilen 10 katılımcıya gönderilerek yorumları alınmıştır. Katılımcılar analiz sonuçlarının kendi görüşlerine uygun olduğunu belirtmişlerdir. Gerek farklı kişilere kodlamalar yapılması gerekse katılımcılarla analiz sonuçlarının paylaşılması araştırmanın iç geçerliliğini artırmak açısından önemlidir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın alt problemleri için toplanan verilerden elde edilen bulgular, alt problemlerin sırasına uygun olarak, tablo ve açıklamalarıyla birlikte yorumlanmıştır.

İnönü Üniversitesinde Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Başarı Durumu

“Yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı durumu nedir?” sorusuna cevap bulmak amacıyla, gerekli izin alındıktan sonra hazırlık sınıflarında okuyan ve 2012-2013 öğretim yılında kayıt yaptırmış öğrenciler hariç, farklı fakültelerin çeşitli bölümlerindeki 2010 (32 kişi) ve 2011 (88 kişi) girişli yabancı uyruklu öğrencilere ait 120 transkript ve üniversitede kayıtlı 277 öğrenciye ait; a) iletişim bilgileri, b) kayıtlanma şekli, c) kayıtlı oldukları fakülte, yüksekokul ve bölümleri ve d) ülkelerinin yer aldığı dokümanlar alınmış ve analiz edilmiştir. Yabancı uyrukluk öğrencilere ait bu transkriptlerden devamsızlıktan kalan (DZ) öğrenciler (10 kişi) çıkartılmıştır. Devam ettiği belirlenen öğrencilerin (110 kişi) Genel Ağırlıklı Not Ortalamaları (GANO) toplanarak aritmetik ortalamaları alınmıştır. Derslere devam ettiği halde GANO’su sıfır olan öğrenciler de değerlendirmeye dahil edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Hazırlık Sınıfı Hariç Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Fakülterele Göre Genel Ağırlıklı Not Ortalamaları (GANO) (110 Devamlı, 10 DZ öğrenci üzerinden)

Fakülte ve Yüksekokullar	Kayıtlı Devamsız Öğrenci	Devamı Olan Öğrenci	Devamı Olan Öğrenci GANO
Eğitim Fakültesi	2	30	1.59
İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi	0	25	1.98
Mühendislik Fakültesi	1	17	1.52
Tıp Fakültesi	3	9	1.87
İlahiyat Fakültesi	1	3	1.68
Hukuk Fakültesi	0	6	2.11
Diş Hekimliği Fakültesi	0	6	1.78
Fen Edebiyat Fakültesi	2	4	1.81
Eczacılık Fakültesi	0	7	2.01
Malatya Sağlık Yüksek Okulu	1	2	1.92
Beden Eğitimi Yüksek Okulu	0	1	1.83
ÜNİVERSİTE GENELİ	10	110 / 1.77	1.82
TOPLAM			

Tablo 3'e göre, devamsız öğrenciler hariç yabancı uyruklu öğrencilerin not ortalamalarının en yüksek olduğu fakültenin Hukuk Fakültesi (2.11) olduğu görülmüştür. İkinci sırada 2.01 GANO ortalaması ile Eczacılık Fakültesi, üçüncü sırada ise 1.98 not ortalaması ile İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi gelmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin yoğunlukla yer aldıkları Mühendislik (1.52) ve Eğitim Fakültelerinde (1.59) başarı durumlarının en düşük olduğu görülmüştür. Sağlıkla ilgili Fakültelerde yabancı uyruklu öğrencilerin 1.80 barajına yakın bir ortalamalarının olduğu görülmektedir. Üniversiteye devam eden farklı fakülte ve bölümlere kayıtlı 110 öğrencinin GANO'su 1.77 iken, fakülteler ortalaması 1.82'dir. Bağlı sistem değerlendirmesine göre GANO'su 1.80'nin altında olan öğrencilerin dönem tekrarı yapması gerekir. Buna göre değerlendirildiğinde ise İnönü Üniversitesindeki yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak bir üst sınıfa geçmede sıkıntı yaşadıkları, çoğunlukla dönem tekrarına kaldıkları söylenebilir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Etmenler

Yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla yabancı uyruklu öğrencilere "Kendi başarı durumunuzu değerlendirdiğinizde sınavlardan aldığınız notlar gerçek başarı durumunuzu yansıtıyor mu? Yansıtıyor ise bunun sebepleri sizce nelerdir?" soruları sorularak akademik başarılarının etkileyen etmenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yabancı uyruklu öğrenciler kendi başarı durumları hakkında yaptıkları değerlendirmelerde, öğrencilerin %45,8'i (f=44) sınavlardan aldıkları notların gerçek durumlarını yansıtmadığını ileri sürmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin kendi başarıları ile ilgili görüşleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Etmenler

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Görüşleri	Öğrenci numarası (N=42)	f	%
Dil sorunu	5, 17, 18, 25,30, 31 35, 36, 37, 48, 49, 50, 58, 66, 68, 74, 76, 77, 79,80, 81,93	22	52,3
İşlenmemiş konular	32, 64, 73,74, 82,87, 88,	7	16,6
Ayrımcılık	42,43, 45,47, 70, 71	6	14,2
Sınavlar zor luğu	3, 57, 59,72	4	9,5
Stres ve yorgunluk	53, 56	2	4,7
Sınav yöntemi	9	1	2,3

Tablo 4 incelendiğinde, görüş bildiren öğrencilerin %52,3'ünün dil ile ilgili problemlerinin olduğu, başarısızlıklarının temel nedeni olarak Türkçeyi iyi kullanmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. İkinci olarak, yabancı uyruklu öğrenciler birçok konuyu üniversiteye gelmeden önce görmediklerinden dolayı başarısız olduklarını (%16,6) savunmuşlardır. Üçüncü olarak, öğrenciler hocaların ayrımcılık yapmasını (%14,2) başarısızlıklarının nedeni olarak ileri sürmüşlerdir. Aldığı notun gerçek başarısını yansıtmadığını ifade eden öğrencilerden bazılarının görüşleri şöyledir:

“Hayır tam yansıtmıyor, daha başarılı olabilirim ama dil nedeniyle iyi değilim. Türk öğrencilerle aynı sınavı alıyoruz ve sınavlar Türkçe olduğu için yapamıyorum.”(36).

“Hocalar bize sanki bir Türk'ün yerini kapatmış gibi davranıyorlar. Herkese eşit davranışlar yeter”(42).

Bazı öğrenciler hak ettiklerinden daha fazlasını alıyorlar. Ben ne kadar çalışsam çalışayım bazı hocaların gözünde asla geçecek puanı alamayacağım. Eşitlik istiyoruz, başka bir şey değil, herkese aynı davranışlar yeter”(45).

Hocanın neye göre not verdiğini anlamıyorum. Sürekli akademik dil kullanın diyor ama kendisi akademik dil kullanmıyor”(71).

Yapılan görüşmelerde öğrencilerin birçoğu başarısızlıklarının sebebini dile, klasik yöntemle sınavların yapılmasına ve öğretim elamanlarının tutumlarına bağlamışlardır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu klasik tür sınavlarda kendilerini Türkçe ifade etmekte güçlük yaşadıklarını, sınavların test türünden olmasını veya değerlendirmelerin projeler üzerinden yapılmasını talep etmişlerdir. Öğrencilerin özellikle dikkat çekmek istedikleri konulardan birisi de Türk Dili, İnkılâp Tarihi ve İngilizce dersleri konusunda olmuştur. Öğrenciler bu derslerin alanlarıyla ilgili olmadığını ve bu derslerden muaf tutulmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bir öğrenci *“İnkılâp Tarihi dersinden yabancılar muaf olsun, daha önce bu dersi hiç görmediğimden ve ders sözel bir ders olduğu için sınavlarımızın peki iyi geçtiğini söyleyemem. Bu da bizim ortalamamızı etkiliyor”* (74) demiştir. Birçok öğrenci Genel Ağırlıklı Not Ortalamalarını dramatik bir şekilde düşüren bu derslere giren öğretim elemanlarının anlayışlı olmalarını veya bu derslerden muaf tutulmalarını istemişlerdir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İnnü Üniversitesine Kabul Koşulları

Öğrencilerin üniversiteye kabullerinde resmi belgelere göre 167 öğrenci YÖS sınavı ile, 78 öğrenci YÖP ile, 1 öğrenci yatay geçiş, 2 öğrenci Socrates-Erasmus Programı, 4 öğrenci ÖSYM'nin sınavını kazanarak, 24 öğrenci Hükümet Burslu ve Enstitüye yerleştirilen YÖK Burslu 1 öğrenci bulunmaktadır. Yabancı uyruklu öğren-

cilerin üniversiteye kabul koşullarını belirlemek amacıyla “YÖS ve benzeri bir sınava girdiniz mi? Hangi sınava girdiniz? Bu sınavda sorulan sorular okumak istediğiniz alan ile ilgiliydi” soruları yöneltilmiş, öğrencilerin verdikleri cevapların içerik analizi yapılarak Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. *Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İnönü Üniversitesine Kabul Koşulları*

Yab.Uyruklu Öğren.Görüşleri	Öğrenci numarası (N=96)	f	%
Lise diplomasıyla.	7,8, 9, 12, 13, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 33, 34, 35, 36, 38, 43, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 73, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 93,96	45	46,8
YÖS, alanla ilgili değildi	3, 6, 11, 14, 15, 17, 18, 27, 29, 30, 31, 39, 40, 41, 42, 45, 48, 66, 67, 68,69, 70, 71, 75, 92, 94	26	27
TCS, alanımla ilgiliydi	1, 2, 32, 44, 51, 60, 64, 65, 76, 86, 95	11	11,4
YÖS, alanımla ilgili	10, 21, 55, 69, 70, 90,	6	6,2
TCS, alanımla ilgili değildi	5, 16, 74, 88, 89,	5	5,2
TQDK, alanımla ilgiliydi	4	1	1
Ülkemdeki burs sınavıyla.	37	1	1
Alanımla ilgili değildi			
YÇS, alanımla ilgili değildi	91	1	1
TOPLAM		96	99,6

Tablo 5 incelendiğinde, yabancı uyruklu öğrencilerin %46,8’inin (f=45) lise diplomasıyla kayıt yaptırarak, hiçbir sınava girmedikleri görülmektedir. Kaldı ki sınava giren öğrencilerin %64,7’si (f=33) girdikleri sınavın okudukları alan ile ilgili olmadığını belirtmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %46,8’inin lise diplomasıyla istedikleri bölüme kayıt yaptırmaları, bölümlere devam edebilmek için gerekli olan asgari bilgi ve becerilere sahip olup olmadıklarının dikkate alınmadığını göstermektedir. Bu verilerden yola çıkılarak, yabancı uyruklu öğrencilerin üniversiteye kabul koşullarının çok esnek olduğu söylenebilir. Ancak, ciddi bir değerlendirmeye tabi tutulmadan üniversiteye kabul edilen bu öğrencilerin büyük bir kısmı akademik olarak başarısız olmaktadır.

Öğrencilerin çoğunluğu okuyabilecekleri, yeteneklerine uygun bölümleri seçmek yerine, mezuniyet sonrası iş imkanlarını ve bölümün ülkelerindeki popülaritesini göz önünde bulundurarak fakülte ve bölüm tercihinde bulunmaktadırlar. Bu nedenlerden dolayı üniversiteye başvuran her öğrenciyi kabul etmekten ziyade, öğrencinin okuyup başarılı olabileceği bölüm ve alanlara yönlendirme aşamasında iyi bir rehberlik servisi üzerinden kabul edilmeleri ve nitelikli bir Türkçe okuma ve yazma eğitimi almaları gerektiği söylenebilir. İyi bir dil eğitimi ve doğru yönlendirme ile şüphesiz bu öğrencilerini başarı düzeylerini artırılabilir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyinin Artması İçin Önerileri

Yabancı uyruklu öğrencilere sorulan “Başarı düzeyinizin artması için ne önerirsiniz?” sorusuna yanıtlar su boyutlarda toplanmıştır: öğrenciler, dersler, hocalar ve değerlendirme. Yapılan içerik analizi sonucu Tablo 6’ da verilmiştir.

Tablo 6. *Yabancı Uyruklı Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeylerinin Artmasına İlişkin Önerileri*

Tema	Yabancı Uyruklı Öğrencilerin Görüşleri	Öğrenci numarası	f	%
Öğrenciler	Çok çalışmak	1, 2, 4, 6, 12, 16, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 38, 46, 48, 47, 58, 61, 62, 63, 67, 78, 79, 85, 86, 90, 91, 94, 95	29	50
	Türkçeyi daha iyi anlamak için kitap okumak	5, 8, 19, 34, 35, 49, 50, 71, 72, 76	10	17,2
	Planlı çalışmak	8, 17, 35,44, 61, 62, 63	7	12
	Tekrar yapmak	35,44, 56, 71,85	5	8,6
	Uyum sağlamak	3, 39	2	3,4
	Maddi sıkıntıların olmaması	14, 15	2	3,4
	Azimli ve sabırlı olmak	46	1	1,7
	Not tutularak çalışılmalı	17	1	1,7
	Stres olmamak	3	1	1,7
	TOPLAM	58	58	99,7
Dersler	Daha fazla uygulama eğitimi verilmeli	20, 23, 24, 26, 29, 69, 84	7	18,9
	Ortak derslerden muaf tutulmalı	11, 54, 57,73, 74, 82, 88	7	18,9
	Ek materyal verilmeli	25, 37, 41,56, 58, 60, 92	7	18,9
	Derslerin sıkıcı olmamalı	10, 61,62, 53, 86	5	13,5
	Daha çok kelime terim öğrenilmeli	5, 34, 37, 48, 80	5	13,5
	Teknoloji kullanılmalı	24, 47, 87, 89	4	10,8
	Derslere devam etmeli	17	1	2,7
	Seçmeli Türkçe dersi verilmeli	21	1	2,7
	TOPLAM	37	37	99,9
	Öğretim Elamanı	Öğretim elamanı ile iyi iletişim kurulmalı	11, 40, 41, 51, 53,56, 68, 70, 72, 81	10
Kaliteli öğretim elamanının olmalı		32, 47, 64, 86	4	16
Öğretim elamanları herkese eşit davranmalı		49, 45, 71	3	12
Dersleri İngilizce anlatmalılar (Tip)		36, 37	2	8
İyi ders anlatılmalı		15, 94	2	8
Slaytlarla ders anlatılmalı		25, 87	2	8
Konular daha kolay anlatılmalı		9, 58	2	8
TOPLAM	25	25	100	
Değerlendirme	Yabancı öğrencilere tolerans gösterilmeli	5, 51, 52, 58, 59, 65, 70, 77, 78, 92, 96	3	15
	Çoktan seçmeli test olmalı	4, 18, 30	2	10
	Soruların bilgisayar ortamında hazırlanmalı	11, 55	1	5
	Sözlü sınav yapılmalı	69	1	5
	Araştırma yoluyla değerlendirme yapılmalı	69	1	5
	Uygulamalı değerlendirme olmalı	69	1	5
	Sınavlarda kelime seçimi esnek olmalı	11	1	5
	TOPLAM	20	20	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğrenciler teması altında görüş bildiren öğrencilerin %50’si (f=29) başarılı olabilmek için “Çok çalışmak” gerektiğini vurgulamıştır. İkinci olarak bu öğrencilerin %17,2’si Türkçeyi daha iyi anlamanın başarılarını artıracığına inanmakta ve bunun için kitap okumayı önermektedir. “Planlı çalışmak” ve “Tekrar yapmak” temaları ise üçüncü ve dördüncü görüş olarak bu kod altında yer almıştır. Konuya ilişkin olarak bazı öğrenciler şunları ifade etmişlerdir:

“Aslında başarılıyım ama herhalde burada daha uyum sağlayamadım, çok çalışmam, stresli olmamam lazım” (3).

“Dersleri hiç aksatmadan hepsine girmek lazım, hocaların konuşup anlattıklarını not almak, her gün programlı bir şekilde çalışmak gerekir”(17).

Yabancı uyruklu öğrencilerden *derslere ilişkin görüş bildirenlerin %18,9'si (f=7) "Daha fazla uygulama eğitimi verilmeli"* görüşünü ileri sürmüşlerdir. İkinci olarak *"Ortak derslerden muaf tutulma"* (%18,9) ve *"Ek materyal verilmeli"* (%18,9) ifadeleri yer almıştır. Konuya ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

"Öncelikle Eğitim Fakültesinde gördüğümüz, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp tarihi dersi yabancılarla muaf olsun. Çünkü daha önce bu dersi hiç görmediğimizden ve ders sözel bir ders olduğu için sınavlarımızın pekiyi geçtiğini söyleyemem. Bu da bizim ortalamamızı etkiliyor" (74).

"Yabancılar Türkçe ve tarih derslerinden muaf olsalar daha iyi olur" (82).

Bir öğrencinin özellikle Türkçe ve İngilizce derslerine ilişkin görüşleri dikkate değerdir:

"Yabancı bir ülkeden gelen öğrencinin amacı burada bir mesleği öğrenmek, diplomasını almak ve ülkesine dönmektir. Ama siz bu öğrenciye kendi tarihini, kendi dilinizin gramerini ve aynı zamanda farklı bir yabancı dili öğretmeye çalıştığınızda bu durum öğrencinin başarısını düşürür. Çünkü sizin eğitim sisteminizde çocuklarımız ilkokuldan itibaren tarih, gramer ve yabancı dili öğrenmeye başlıyor. Kendi çocuklarınıza yaklaşık 11-12 yılda öğrettiğiniz tarihi, Türk dilini, İngilizceyi bize bir yıl gibi kısa bir sürede öğretmeye çalışmanız daha doğrusu öğrenmemizi beklemeniz ne kadar doğrudur? Ki zaten biz farklı bir ülkeye gelip burada yabancı dilde eğitim alıyoruz (Türkçe bizim için yabancı bir dil) ve siz bizden yabancı dilde farklı bir yabancı dili öğrenmemizi bekliyorsunuz. Düşünün ki birisi size Almanca'yı Fransızca dilinde anlatsın ve sizden bunu öğrenmemizi beklesin... Düşünüldüğünde Türkiye'de eğitim görmek yabancı bir öğrenci için sanıldığı kadar kolay değil. Çünkü bu dersler de ortalama için eklediği için öğrenciler bu derslerden başarısız olduklarında genel başarı ortalamaları düşmekte hatta 1-3 barajı ve benzeri baraj uygulaması olan üniversitelerde öğrenciler genelde dönem uzatmaktadır. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilerin tarih, Türk dili ve İngilizce derslerinden muaf olması gerektiğini düşünüyorum. Burada kast ettiğim hiç Türkçe öğrenmemeleri değil sonuçta eğitim alacağımız dili bilmemiz gerekir. Zaten üniversiteler de yabancı öğrencilerden Türkçe bilme düzeyini belgelemelerini istemektedir. Bizde bu amaçla bölüme başlamadan önce bir yıl TÖMER'de zorunlu olarak Türkçe dil eğitimi alıyoruz" (11).

Bütün bu ifadeler, derslerin işleniş tarzının teorikten uygulamaya dönmesi ve yabancı uyruklu öğrencilerin özellikle daha önceki eğitimin bir devamı niteliğinde olan ortak derslerden muaf tutulma düşüncesi ve derslerin daha fazla materyalle desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. 11 numaralı öğrencinin ifade ettiği gibi Türkçenin bu öğrenciler için bir yabancı dil niteliği taşıdığı düşünülebilir, ancak yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarısızlıklarının temelinde Türkçeyi iyi kullanamamak yatmaktadır. Bu nedenle Türkçe derslerinin yabancı öğrencilere zorunlu olması ve ders saatinin artırılması daha uygun olur.

Öğretim Elamanı teması altında verilen görüşler analiz edildiğinde, yabancı uyruklu öğrencilerin öğretim elamanları ile olan iletişime önem verdikleri görülmektedir. Konuya ilişkin olarak görüşleri alınan yabancı uyruklu öğrencilerden %40'ının (f=10) *"Öğretim elamanı ile iyi iletişim kurmanın"* başarılarını artıracığına inandığı görülmektedir. İkinci olarak görüş bildiren öğrencilerin %16'sı (f=4) *"Kaliteli öğretim elamanı olsun"* ve %12'si *"Öğretim elamanları eşit davranımlar"* ifadelerine yer vermiş-

lerdir. Tıp Fakültesinde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin aşağıda vermiş oldukları bilgiler dikkate değerdir:

“Bölüm aslında İngilizce Tıp, ancak eğitim dili ve sınavlar Türkçe yapılıyor bunun bu yönünü beğenmedim.” (34)

“Bana eğitim dilinin İngilizce olduğunu söylediler, ben bu yüzden buraya geldim ama derslerde hocalar Türk öğrencilerin çoğunlukta olmasından dolayı dersleri Türkçe anlatıyorlar ve ben hiç bir şey anlamıyorum. Bu konuyla ilgili şikâyetle bulunmama rağmen sekiz aydır hiç bir cevap verilmedi.”36

“Çok çalışıyorum ama Türkçem iyi olmadığı için başaramıyorum. Hazırlık okuyoruz ama Türkçeyi iyi öğretemiyorlar. Türkçemiz iyi olsa daha başarılı oluruz. Çünkü hocalar Türkçe ders anlatıyorlar Türk öğrenciler yüzünden. Ben burayı İngilizce Tıp olduğu için seçtim. Robert Kolejinde TOEFL aldım. Öğrenci işleri yüzde yüz eğitim dili İngilizce dedi. İngilizce Tıp diyorlar niçin Türkçe ders anlatıyorlar. Hocalar en azından ek materyaller verebilirler yabancı öğrencilere. Bir de bölüme yönelik terimler Türkçe kursunda bizlere anlatılabilir. Yani terimler filan.” (35)

Yukarıdaki ifadelerden yola çıkarak Tıp Fakültesinin eğitim dilinin Türkçe mi yoksa İngilizce mi olduğu sorusuna cevap aranmış ve İnönü Üniversitesinde Eğitim Dili Türkçe ve İngilizce olan iki ayrı bölüm olduğu öğrenilmiştir. İngilizce Tıp okuyan Türk öğrenciler dönem başında hocalarının “*Dersleri Türkçe mi yoksa İngilizce mi anlatalım?*” sorularına “Türkçe” diye cevap verdiklerinden, yabancı uyruklu öğrenciler de azınlıkta kaldıklarından dil sorunun yaşadıkları öğrenilmiştir.

Tablo 6’da son tema olarak verilen “*Değerlendirme*” konusunda yer alan ifadelerle bakıldığında görüş bildirenlerin çoğunluğu (%55, F=11) “*Yabancı öğrencilere tolerans gösterilmeli*” ifadesini kullanmışlardır. İkinci olarak “*Sınavlar çoktan seçmeli test olmalı*” (%15, f=3) ve “*Soruların bilgisayar ortamında hazırlanmalı*” (%10, f=2) görüşleri yer almaktadır. Değerlendirme sınıf içi etkinliklerin birer değerlendirmesi şeklinde olacağı dersin niteliğine uygun olarak sözlü, klasik, çoktan seçmeli test, proje ödevi gibi farklı değerlendirme yöntemlerinden faydalanılabilir. Burada amaç öğrencinin konuya ilişkin durumunun en iyi şekilde ortaya çıkartılması olmalıdır. Değerlendirme amaçlarına uygun yapılmıyorsa geçerliliğinin ve güvenilirliğinin düşük olacağı unutulmamalıdır. Değerlendirmeye ilişkin olarak bütün fakülte veya bölümlerce benimsenmiş ortak bir yöntemin olmadığı, olmasının da beklenemeyeceği açıktır. Ancak, ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda öğretim elamanlarının yeterliliklerinin geliştirilmesi, öğrencilerin öğrenme stratejilerine uygun yöntemlerin tavsiye edilmesi, tek tip değerlendirmelerden ziyade, bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak daha zengin bir değerlendirme yönteminin oluşturulması gerekir. Gerek değerlendirme, öğrenciler, hocalar ve derslerle ilgili kodlamalarda ve gerekse Tablo 4’de de ifade edilen dil sorununun çözülmesi öğrencilerin akademik başarılarında ciddi bir iyileşmeyi de beraberinde getirebilir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türk Eğitim Sistemi ve Türkiye'yi Tercih Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türk Eğitimi Sisteminin Hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla "Eğitim için Türkiye'yi tercih etmenizin sebepleri nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevapların içerik analizi sonucu Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye'yi Tercih Nedenleri İlişkin Görüşleri

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Görüşleri	Öğrenci numarası	f	%
Eğitimin kalitesi olması	1,2,3,4,7, 12, 13, 14, 15, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26,29, 53, 33, 37, 38,44, 47, 48, 51, 52,53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68,73, 75,76, 81, 82, 84,85,86, 87, 92, 93, 94, 95	53	55,2
Tavsiye edilmesi	1,2, 5,6, 14, 25, 27, 28, 31, 32,33, 35, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 54, 55, 57, 61, 62, 66, 67, 69, 73, 74, 76, 77, 80, 85, 86, 87, 88,	37	38,5
Ekonomik olması	6,7, 8,16, 20, 23, 25, 26, 35, 38, 61, 62, 82, 83, 85, 87, 89, 95	18	18,7
Türkiye sevgisi ve merakı	2,4, 8, 22, 46, 53, 54, 67, 69, 82, 90, 91	12	12,5
Okuma kolaylığı	7, 9, 10, 20, 79, 82, 83, 91, 96	9	9,3
Kültürel benzerlik	38, 39, 41, 67, 68, 78, 89	7	7,2
İş imkanı	12, 18, 21, 72, 81, 92,	6	6,2
Türk okulundan mezun olma	17, 28, 78, 84, 86	5	5,2
Yurt dışında okuma isteği	17, 71, 72, 86	4	4,1
Kardeş ülke	19, 25, 38, 74	4	4,1
Müslüman ülke olduğu için	36, 59, 66, 67	4	4,1
Türkiye'de akrabaların olması	40, 92, 94	3	3,1
Üniversiteye yerleşmenin kolaylığı	11, 37	2	2
Daha iyi burs imkanı	36, 37	2	2
Güler yüzlü insanlar	8, 19	2	2
Geniş imkânlar	19,	1	1
Aileden uzaklaşma isteği	4	1	1
Yakın mesafe	75	1	1

Tablo 7 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'yi tercih nedenlerinin çeşitlilik gösterdiği ancak çoğunluğun (%55,2, f=55) "Eğitimin kaliteli olması" nedeni ile Türkiye'yi tercih ettiği görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelere göre dağılımının verildiği Tablo 2'de yer alan ülkeler incelendiğinde, Türkiye'nin bu ülkelerin çoğunluğundan eğitim ve ekonomi açılarından ileri olduğu anlaşılmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrencilerin çoğunluğu bu gerçeği dile getirmiş ve Türkiye'yi kaliteli eğitiminden dolayı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğrenciler bu durumu şöyle ifade etmişlerdir:

"Hem önerildiği hem de eğitim kaliteli olduğu için geldim. Ayrıca ekonomik nedenlerden dolayı da tercih ettim" (35).

"Öncelikle Türk Dilini sevdiğim için. Eğitim kaliteli ve hoş. Kolaylık için değil de doğru eğitim için tercih ettim. Başka da din konusundan dolayı da tercih ettim. Tabii kendi ülkemde de yapabiliyordum ama Türkiye'yi çok merak ediyordum" (67).

Öğrencilerin Türkiye'yi tercih nedenlerinde ikinci sırayı "Tavsiye edilmesi" (%38,5' f=37) almıştır. Çoğunluğu Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinden gelen yabancı uyruklu öğrenciler, bu ülkelerdeki Türk iş adamlarının açmış olduğu okullar ve Türkiye ile ilgili yapılan olumlu tanıtımlar nedeniyle de eğitim için Türkiye'yi tercih etmişlerdir. Birçok öğrenci kendi ülkelerindeki Türk okullarından etkilendiklerini ve buralarda çalışan akraba, tanıdık veya öğretmenlerin önerisi ile yükseköğretim için Türkiye'yi tercih ettiklerini söylemişlerdir. Görüşme yapılan öğrencilerden bazıları bu konuya ilişkin şu ifadelere yer vermişlerdir:

"Türkiye'yi seçmemin nedenlerinden en önemlisi bize gelen ve bize eğitim veren Türk öğretmenlerdi. Onlardan çok etkilenmişim. Onların önerileri ile geldim. Onları görünce tüm Türklerin öyle olduğunu zannetmişim" (70).

"Türkiye'de okumayı çok istiyordum. Akrabalarımın da Türkiye de okuyanlar vardı. Onlar burada okumanın güzel olduğunu söylediler. Başka ülkelerde okuyan arkadaşlarım da var onlar okula para veriyorsun okula gelmene gerek yoktur, hocalar sınavlardan geçiriyorlar diyorlardı. Türkiye de ise öyle değil, öğretmenler öğrencilerine nasıl bir şey öğretebilirim diye koşturuyorlar. Nasıl para kazanabilirim diye koşturuyorlar. Bunun için Türkiye'yi seçtim" (88).

Yabancı uyruklu öğrenciler üçüncü olarak "Ekonomik olmasından" (%18,7; f=18) dolayı Türkiye'yi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'nin hem Orta Asya Türk Cumhuriyetlerine coğrafi olarak yakın olması hem de Avrupa ve Amerika gibi eğitim için tercih edilen ülkelere kıyasla daha ucuz olması eğitim için birçok öğrencinin gelmesini sağlamıştır. Öğrencilerin tamamına yakını Türkiye'ye karşı olumlu düşüncelere sahip olup bu öğrencilerin bir kısmı özellikle Türkiye'ye karşı olan sevgi ve meraklarından dolayı Türkiye'yi tercih etmişlerdir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitime İlişkin Görüşleri

Yabancı uyruklu öğrencilere "Türkiye'deki eğitimle ilgili görüşleriniz nelerdir? Buradaki eğitimi yeterli ve kaliteli buluyor musunuz?" soruları sorulmuş, öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. *Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitime İlişkin Görüşleri*

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Görüşleri	Öğrenci numarası	f	%
Eğitim yeterli ve kaliteli	1,2,3,4, 6,7,8, 9, 12, 13, 14,16, 17,18, 19,22, 23, 25, 26, 28,29,30, 32, 33,36, 40, 41,44, 47, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 72, 73,74, 76, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 93	64	66,6
Daha iyi olabilir	8, 10, 11, 12,14, 15, 18,20,24, 27, 35, 37, 38, 39, 46, 48, 66, 71, 80, 89, 94, 95	22	22,9
Sistem yanlış ve zor	37, 42, 43, 45, 69, 70, 71, 72, 73, 77, 93	11	11,4
Okumak kolay	7, 9, 10, 82, 83, 96	6	6,3
Rüşvetle sınıf geçme yok	28, 41, 88	3	3,1
Alanla ilişkili olmayan dersler	5, 31, 81	3	3,1
Sadece anlatıma dayalı dersler	49, 69, 94	3	3,1
Kalitesiz eğitim	70, 71, 96	3	3,1
Hocalar zor	17, 21, 71	3	3,1
Eğitim düzeyi düşük	5, 31	2	2
Aşırı detaycı	5	1	1
Sınav sisteminin beğenmedim.	34	1	1
Hocalar iyi	25	1	1
Yeterli etkinlik yoktur	49	1	1
Yeni alınan hocalar yetersiz	18	1	1

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki eğitime ilişkin görüşlerini gösteren

Tablo 8 incelendiğinde, Türkiye’yi tercih etme nedenleriyle tutarlı bir şekilde Türkiye’de ve özellikle İnönü Üniversitesinde verilen eğitimi öğrencilerin %66’sının kaliteli ve yeterli bulduğu söylenebilir. İkinci olarak, eğitimi yeterli bulup, “Daha iyi olabilir” (%22,9) görüşü yer almaktadır. Üçüncü olarak da öğrencilerin %11,9’u Türkiye’de uygulanan sistemi zor ve yanlış bulmaktadır. Türkiye’deki eğitime ilişkin bazı yabancı uyruklu öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir:

“Türkiye de eğitim gayet iyi. Ama herkesin anlayabileceği seviye var. Eğitimi de o seviyelere göre verseler daha iyi olur” (9).

“Genel itibari ile Türkiye’deki eğitimin kalitesi iyi fakat gelişme sürecinde olduğunu düşünüyorum. Hala yerine oturmuş bir eğitim sistemi yoktur” (12).

“Türkiye de eğitimi çok yüksek düzeyde görüyorum. Üniversiteye alınan yeni hocalar oluyor. Bu hocalar yeni oldukları için dersleri iyi anlatamıyorlar. Bunun için de yeni hoca alırken hocanın ders anlatımına ve anlatacağı ders konusunda hangi düzeyde olduğunu araştırıp ona göre işe alsalar eğitim daha da iyiye gider” (18).

“Evet yeterli ve kaliteli, Azerbaycan’a göre çok iyi, burada parayla geçmek yok. Bizim memleketinde hocaya para veriyorsun seni dersten geçiriyor okula gitmek diye bir şey yoktur. En çok bundan nefret ettiğim için Türkiye ye geldim. Burada hocalar daha iyiler, parayla geçirmiyorlar” (28).

Yukarıdaki ifadeler incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki eğitimi kaliteli bulduğu ancak gerek sistemden gerekse de öğretim elemanlarının ders anlatım tarzlarından kaynaklı sorunlar yaşadıkları söylenebilir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İnönü Üniversitesinde Karşılaştıkları Sorunlar

Yabancı uyruklu öğrencilere “İnönü Üniversitesinde karşılaştığınız sorunları en önemliden en önemsize doğru sıralayınız?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin cevapları Tablo 9’da görüldüğü gibi analiz edilip yorumlanmıştır.

Tablo 9. *Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar İlişkin Görüşleri*

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Görüşleri	Öğrenci numarası	f	%
Harçların fazla olması	2,5, 17, 18, 19, 22, 25,31, 32, 39, 48,59, 64, 66, 68, 69, 72,73, 74, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 86, 89, 92, 93, 96	30	31,2
Yemek kartının verilmemesi	2, 6, 9, 16, 20, 22, 24, 25, 31, 32, 35, 43, 45, 46, 54, 55, 57, 60, 64, 72, 73, 74, 76, 82, 83, 84, 89, 94, 95, 96	30	31,2
Ulaşım sorunu	5, 8, 10, 11, 12, 25, 29, 31, 35, 38, 42, 43, 46, 47, 50, 51, 53,59, 63, 67, 68, 73, 74, 78, 80, 84, 90, 92, 96	29	30,2
Öğrencilerin maddi sıkıntıları	1, 3, 9, 13, 14, 15, 19, 30, 44, 48,52, 59,65 66, 67, 73, 74, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 88	24	25
Öğrencilerin Türkçeyi iyi kullanamaması	4, 5, 21, 28, 34, 7, 38, 39, 42, 43, 45, 53, 56, 58, 76, 89, 93	17	17,7
Öğrencileri sağlık sigortalarının olmaması	5, 25, 31, 30, 32,64, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 82, 83	17	17,7
Yabancı öğrencilere burs verilmemesi	1, 3, 9, 13, 14, 15, 30, 44, 65, 82, 83, 84, 85, 92	14	14,5
Hocaların öğrencilerle diyalog kurmaması	8, 31, 35, 37,39, 44, 65, 66, 69, 70, 71, 80, 90, 92	14	14,5
Dersleri anlamamanın zorluğu	5, 9, 28, 37, 54, 57, 76, 77, 80, 86, 87, 93	12	12,5
Kültürel farklılık	1, 13, 49, 56,58, 84	6	6,2
Sosyal faaliyetlerin yetersizliği	5, 8, 24, 35, 38	5	5,2
Öğrencinin rengiyle dalga geçilmesi	7, 15, 23, 26	4	4,1
Yemekhane de kuyrukta çok fazla beklemek	5, 61, 62, 63	4	4,1
Tıp dili %100 İngilizce olduğunun sanılması	34, 36, 37	3	3,1
Türk öğrencilerin saygısızlığı 3	7, 48, 80	3	3,1
Yabancı öğrencilerle ilgili yönetmeliklerden üniversite personelinin bilgi sahibi olmaması	11 ,91	2	2
Bağil sistem	2, 81	2	2
Kampüste erkek öğrenciler için kalacak yerin olmaması	17, 18	2	2

Tablo 9’da görüldüğü gibi yabancı uyruklu öğrencilerin İnönü üniversitesinde karşılaştıkları en önemli sorunlar olarak “harçların fazla olması” (%31,2, f=30) ve “yemek kartının verilmemesi” (%31,2, f=30) öne çıkmaktadır. Bu durumu bir öğrenci şu ifadelerle dile getirmiştir: “Hocam bir sürü sorun var, hangisini anlatsam bilmiyorum. Harç yatırıyoruz o ayrı bir sorun, o vakit gelince elim ayağım titriyor, o ayrı mesele. Olsun yatıralım ama biraz indirimli bir şekilde yatırsak çok mutlu olurum” (48).

Yemekhane girişinde ücret ödeme amaçlı kullanılan bankamatik kartı özelliği de olan banka kartının yabancı uyruklu öğrencilere şahsi başvuru yapmaları durumunda bazı belgelerle verildiği öğrenilmiştir. Bu durumdan rahatsız olan ve tek başına bankamatik kartı çıkarmakta güçlük çeken birçok öğrenci “Üniversite bize diğer öğrenciler gibi öğrenci kartı vermedi, bu bir ayrımcılıktır, bizim kartlarımızla da üniversite bizzat ilgilenir” (2, 9, 20, 22...) demişlerdir. Bu durum aslında eksik iletişimden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler bankanın verdiği öğrenci kartlarını nasıl alacakları konusunda bilgi sahibi olmadıklarından, üniversitenin ken-

◆ Münir Şahin / Hasan Demirtaş

lerine bu kartı vermediğini düşünmektedirler. “Yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili yönetmelikler hakkında üniversite personelinin bilgisi olmadığı için bir sıkıntı yaşadığımızda Türk öğrencilerden daha fazla oda dolaşyoruz. Ve hatta çoğunlukla ne sorularımıza cevap alabiliyoruz ne de problemlerimiz çözülüyor” (11).

Yabancı uyruklu öğrencilerce ifade edilen “ulaşım sorunu” (%30,2, f=29) alt yapı, yol genişletme çalışmaları ve otobüs yetersizliği ile sınırlı değildir. Bir öğrenci konuyla ilgili olarak şu ifadeleri kullanmıştır: “Araştırma hastanesine giden yolcularla üniversiteye giden yolcular aynı otobüse biniyor. Otobüs hatlarının ayrılması gerekir. Gerçekten özellikle sabah ve akşam saatlerinde otobüsler çok yoğun oluyor. Bazen otobüs çok dolu olduğu için sınavlara geç kalıyoruz” (12).

Ulaşım ile ilgili olarak bazı öğrenciler ise biletlerin pahalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bir öğrenci; “Üniversiteye gelmek bana çok pahalı geliyor. Her gün 2 TL veriyorum, her gün ders var, ayda 40 TL bana çok pahalı geliyor” ifadesi ile ulaşımın pahalı olduğunu dile getirmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerin diğer önemli bir problemlerinin “maddi sıkıntılar” olduğu (%25, f=24) görülmektedir. Bazı öğrencilerin bütün giderlerinin Türk makamlarınca karşılanmasını beklemesi elbette mantıklı ve adil bir beklenti değildir. Ancak yabancı uyruklu öğrencilerin kendi ülkelerinde oluşturulabilecek bir burs sistemiyle desteklenmesi gerekir. Kendi ülkelerine katma değer sağlayacak bu öğrencilerin özellikle ülkelerindeki Eğitim Bakanlıkları ve zengin iş adamlarınca desteklenmesi için girişimlerde bulunulabilir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Malatya’da Karşılaştıkları Sorunlar

Yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları ilde (Malatya) karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla “Malatya’da hiç sorunla karşılaştınız mı?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin %23,9’u (f=23) hiçbir sorunla karşılaşmadığını ifade ederken çoğunluk sorun yaşadığını söylemiştir. Öğrencilere “Malatya’da karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerin vermiş oldukları cevapların içerik analizi yapılmış ve Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Malatya’da Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Görüşleri	Öğrenci numarası	f	%
Ulaşım sorunu.	5, 6, 8, 10, 11,16, 20, 22, 29,31, 32, 33 35, 38, 42, 46, 47, 48, 56,58, 60, 61,63,64, 65, 67, 68, 70, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 82, 84, 87, 92,96	42	43,7
Pahalılık	4, 5, 15, 25, 31, 37, 41, 45, 53, 56, 59, 64,65, 73, 80, 82, 83, 89,92	19	19,7
Kalacak yer sorunu	17, 18, 39, 31, 35, 91	6	6,2
Yabancıları bilmeme	7, 13,35,37,66, 93	6	6,2
Sosyal etkinliklerin azlığı	24, 32,64 73, 78, 85	6	6,2
Yol, kaldırım çalışmaları	8, 47, 48, 53, 64	5	5,2
İşlerin yavaş ilerlemesi	37, 54, 55, 57	4	4,1
Park ve oyun alanlarının yetersizliği	24, 73, 78,85	4	4,1
Öğrencilere karşı olumsuz bakış açısı	40, 41, 45	3	3,1
Alt yapı sorunları	53, 56, 64	3	3,1
Eğitim problemleri	23, 26,	2	2
Şehirde insanların rahatsızlık vermesi	15, 90	2	2
Afrikalılarla ilgili yanlış bilgi	7, 15	2	2

Tablo 10 incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin Malatya’da yaşadıkları en önemli sorunun “ulaşım sorunu” olduğu (%43,7, f=42) görülmektedir. Öğrencilerin %19,7’si ise Malatya’yı pahalı bir şehir olarak nitelendirmektedir. Bu öğrencilerden bazılarının ifadeleri şu şekildedir:

“Malatya da ikinci senem, şu ana kadar hiç problem çıkmadı karşıma” (2).

“. Ticaretle ilgili sorunları, öğrenci indirimi yapmıyorlar, ama halkı iyi” (4).

“Malatya bir öğrenci için ideal bir yer. Ancak kalacak yer açısından zorluk çekiyoruz” (17).

“Her yerde çalışma var, yollarda çalışmalar bitmiyor” (8).

“Belediye otobüsleri çok dolu oluyor, şehirde fazla otobüs olmasını öneririm” (11).

“Ulaşım sıkıntısı ile karşılaştım. Bir otobüse bir tren biniyor”(76).

Yukarıdaki ifadeler incelendiğinde ulaşım sorununun birçok öğrenci tarafından dile getirildiği görülmektedir. Ancak ulaşım ile ilgili problemlerin Malatya ilinin Büyükşehir olması nedeniyle yaşanan yoğun alt yapı çalışmalarından kaynaklandığı ve geçici bir durum olduğu söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

İnönü Üniversitesinde okuyan öğrencilerin akademik başarılarının düşük olduğu öğrenci transkriptlerinin analizi sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu başarısız tablonun altında yatan nedenlerin temelde dille ilgili olduğu görülmektedir. Ancak dil sorunun dışında öğrencilerin akademik hazır bulunuşluklarının da düşük olduğu, öğrenci yerleştirmede Türk öğrencilere uygulanan sınav ve alan zorunluluğunun olmadığı görülmektedir. Birçok öğrenci maddi nedenlerden dolayı daha fazla kazanç sağlayacağı bölümleri tercih etmektedir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin en önemli sorunlarının ekonomik olduğu, ulaşım ve dille ilgili sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Yabancı öğrencilerin üniversitede karşılaştıkları problemlerin başında gelen “harç, yemek kartı, ulaşım” gibi sorunların temelinde de maddi sıkıntılarının olduğu görülmektedir. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilerin temel problemlerinin maddi sıkıntılar olduğu söylenebilir. Aylık 40 TL yol giderinden yakınan, tüm giderlerini Türkiye’nin karşılamasını bekleyen, üstün başarı sahibi veya mağdur durumunda olmayan yabancı uyruklu bir öğrencinin Türkiye’de bulunma gayesi, geliş şekli ve bu öğrencilere bu cesaretin nasıl verildiğinin incelenip araştırılması gerekir. Ülke tanıtımı için olumlu beklentilerimizin olduğu ve çok kolay yollarla üniversitelere kabul ettiğimiz yabancı uyruklu öğrencilerin mağdur olmamaları için kabul koşullarının tekrar gözden geçirilmesi, hem öğrencilerin mağdur olmaması, hem de ülke kaynaklarının heba edilmemesi için yeni stratejilerin geliştirilmesi gerekir.

Yabancı uyruklu öğrencilere verilen Türkçe eğitiminin niteliği ve yeterliliği ile ilgili iyileştirme çalışmaları yapılarak, öğrencilerin dil problemlerini öncelikle çözmeleri sağlanabilir. Türkçeye hakim olmayan öğrencilerin bu dilde anlatılan ve yazılanları anlaması ve aktarması mümkün görülmemektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, ve Yabancı Dil derslerinden muaf tutulabilirler veya bu derslerin yerine Türkçe derslerinin saatleri artırılabilir. İyi bir tarih bilgisi gerektiren İnkılap Tarihi yabancı uyruklu öğrencilerin temel bilgilerden yoksun olmaların-

dan dolayı akademik ortalamaları düşürerek dönem tekrarlarına neden olabilmektedir. Ayrıca bu ders ideolojik bir ders niteliğinde olup, yabancı öğrencileri pek ilgilendirmemektedir. Benzer bir şekilde, çoğu öğrencinin “Türkçe zaten bizim için bir yabancı dil, ikinci bir yabancı dili niçin alıyoruz?” şeklindeki çıkışlarına da hak vermek gerekir. Yabancı uyruklu öğrencilerin akademik ortalamalarını ciddi bir şekilde etkileyen ve alan dersi olmayan bu derslerden muaf tutulmaları onların daha başarılı olmalarını sağlayabilir.

Allaberdiyev (2007)'in yapmış olduğu çalışmada da benzer sonuçlar ortaya konmuştur. Türkçeyi yeterli derecede kullanamamak ve ekonomik problemler öğrencilerin çevreye ve üniversiteye uyum sorunlarını artırmaktadır. Can (1994)'yapmış olduğu çalışmada ise yabancı öğrencilerin daha çok sosyal-kültürel, ekonomik ve eğitim-öğretim ile ilgili sorunlarının olduğu ortaya konmuştur. Güçlü (1996) de benzer şekilde dil sorununun ve maddi sorunların yabancı uyruklu öğrencileri en fazla etkileyen sorunlar olduğunu araştırma bulguları içinde birinci sırada vermiştir.

Çelik (2008) yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarılarının düşük olmasını bu öğrencilerin yaşadığı uyum sorunu ile açıklamıştır. Kılıçlar ve arkadaşları (2012) yaptıkları çalışmada bu çalışmaya benzer şekilde öğrencilerin Türkçeyi yeterli derecede kullanamamalarının ve maddi sorunlarının olmasının akademik başarıyı düşürdüğü bulgusunu vurgulamıştır.

Yemekhane kartı gibi kayıt döneminden bir süre sonra öğrencilere verilen bankamatik kartı özelliği taşıyan kartların yabancı uyruklu öğrencilere verilmesi kolaylaştırılabilir. Diğer önemli bir nokta ise sağlık sigortasıdır. Misafir öğrenci statüsünde dahi olsalar, üniversitedeki bu öğrencilerin sağlık sorunlarını çözecek yalın bir sistemin oluşturulması veya üniversitenin kendi hastanesi aracılığıyla sorunu çözmesi gerekir.

Çoğu yabancı uyruklu öğrenci kendi problemlerini dile getirebilecekleri, sorularına cevap alabilecekleri muhatapların olmamasından yakınmaktadır. Ülkemize davet ettiğimiz bu öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenebilecek, uyum sorunlarını çözecek, maddi ve manevi destek olabilecek bir sistemin geliştirilmesi ve uygun bir birimin oluşturulması yararlı olacaktır. “Sorunlarımızı dinleyecek muhatap bulamıyoruz” diyerek sorunlarına muhatap arayan öğrencilere yardımcı olabilecek, bu öğrencilere rehberlik ve danışmanlık yapabilecek yetkin ve etkili bir birim oluşturulabilir. Bu birim aracılığıyla yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının çözümü daha etkili bir şekilde sürdürülebilir.

Hozdiç'in (2011:6) ifade ettiği gibi “Türkiye, Asya ve Avrupa kıtasını birbirine bağlayan, Batılılar için Doğunun, Doğulular içinde Batının başlama noktası konumundadır”. Farklı iklim çeşitliliği, zengin coğrafyası ve tarihi geçmişi ile stratejik bir konuma sahiptir. Gerek turistik güzellikleriyle gerekse de ekonomisi ile dünyanın dikkatini üzerine çekmeyi başarmıştır. Doğru ve kararlı adımlarla dünyada eğitim alanında da söz sahibi olması imkânsız değildir. Bölgedeki güvenli ve istikrarlı ülke olma konumunu sürdürmesi, bilimsel liyakate dayalı bir yapının oluşturulması ve eğitim alanında doğru reform çalışmalarının yapılmasıyla Türkiye eğitim alanında da dünyanın önde gelen ülkeleri arasına girmeye adaydır.

Kaynakça

- 2922 Sayılı Yasa (1985). "Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin yönetmelik", **Resmi Gazete**, 5(24), 2414. <http://www.hukuki.net/kanun/859380.35.text.asp>
- Aksu, M. ve Paykoç, F. (1986). **ODTÜ Kampusunda Gençlik Sorunları**. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Allaberdiyev, P. (2007). **Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye Yüksek Öğrenim Görmeye Gelen Öğrencilerin Uyum Düzeylerinin İncelenmesi**. Gazi Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi), Ankara.
- Can, N. (1994). **Türkiye'de yüksek öğrenim gören yabancı öğrencilerin sorunları ve bu sorunların örgütsel yapı ile ilişkileri**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Çelik, B. S. (2008). "Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinden Gelen Öğrenciler ile Türkiye Cumhuriyeti Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin Karşılaştırılması", **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)9** (3): 125-132.
- Dünya Bülteni (22 Mart, 2013). "Türkiye'de 35 bin yabancı öğrenci var", <http://www.dunyabulteni.net/?aType=haberYazdir&ArticleID=252756&tip=haber> (14 Nisan, 2013).
- Eğitim Kulisi (24 Mart, 2013). "35 Bin 308 Yabancı Öğrenci", <http://www.egitimkulisi.com/haber/17/35-bin-308-yabanci-ogrenci.html#.Ujam9tJBKSo> (17 Haziran, 2013).
- Eğitim Tercih (23 Mart, 2013). "Türkiye'de devlet üniversitelerinde yabancı öğrenci sayısı", <http://www.egitimtercihi.com/gundem/8995-turkiye-de-devlet-universitelerinde-yabanci-ogrenci-sayisi.html> (10 Mayıs, 2013).
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). "The qualitative content analysis process", **Journal of Advanced Nursing**, 62(1), 107-115.
- Ercan, L. (1998). **Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerine Ait Sorunların Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi**. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). **How to design and evaluate research in education** (8th ed.). McGraw-Hill, New York.
- Gedikoğlu, T. (2005). "Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 1 (1), 66-80.
- Güçlü, N. (1996). "Yabancı Öğrencilerin Uyum Problemleri", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 29: 101-110.
- Hacettepe (2013). "Yabancı uyruklu öğrencilerin Hacettepe Üniversitesi'nde lisans ve lisansüstü öğrenimine kabulleri". <http://www.iso.hacettepe.edu.tr/yabanciuuyrukluogrencilericin.pdf> (15 Mayıs, 2013).
- Hozdiç, İ. (2011). Samsun'daki yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları, beklentileri ve olabilecek katkıları. **Samsun Sempozyumu**, 13-16 Ekim 2011, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. <http://www.pdfio.com/k-3453688.html>.

◆ Münir Şahin / Hasan Demirtaş

- Jing, Z. P. G. (2011). "Predictors of International Students' Psychosocial Adjustment To Life in The United States: A Systematic Review". **International Journal of Intercultural Relations** 35 (2): 139-162.
- Kılıçlar, .A., Sarı, Y., ve Seçilmiş, C. (2012). "Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Akademik Başarılarına Etkisi: Turizm Öğrencileri Örneği", **Bilgi** 61, 157-172
- Kıroğlu, K., Kesten, A. ve Elma, C. (2010). "Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları", **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 6, (2), 26-39.
- Li, A. and Michael B. G. (2005). "Predicting Asian International Students' Socio cultural Adjustment: A Test of Two Mediation Models". **International Journal of Intercultural Relations**, 29 (5): 561-576.
- MEB (2013). "Milli Eğitim İstatistikleri: Örgün Eğitim", http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf
- Neuman, W. L. (2006). **Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar**. Yayın Odası, İstanbul.
- Neuendorf, K. A. (2002). **The Content Analysis Guide Book**. Sage, Thousand Oaks, CA.
- Özbay, Y. (1996). "Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini Taramaya Yönelik Bir AraçGeliştirme Ön Çalışması". **III Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi**, Çukurova Üniversitesi. 226-236, Adana.
- Stephenson, L. A. (2004). **A comparative study of cognitive and non-cognitive factors relationship to academic success for foreign master's students**. University of Maryland, (Unpublished doctoral dissertation), Maryland
- Weber, R. P. (1990). **Basic Content Analysis** (2nd ed.). Sage, Newbury Park, CA,
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri** (8. Baskı). Seçkin, Ankara.
- Yiğit, R. (2012). "Konya İlinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Bir Kısım Değişkenler Bakımından İncelenmesi". **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** 27, 317-326.

FOREIGN NATIONAL UNIVERSITY STUDENTS' LEVEL OF ACADEMIC SUCCESS, PROBLEMS AND SUGGESTIONS

Münir ŞAHİN*

Hasan DEMİRTAŞ**

Abstract

The purpose of this study is to identify the academic success and problems of foreign national students in Inonu University. Descriptive method among the general identification models was used in the study. Qualitative research method was used to gather the data for the study, and among the qualitative research designs phenomenological research design was utilized. The convenience sampling was used in the determination of the work group of the study. As a data collection tool; the student transcripts, the documents about students' registry types, years, and their nationalities provided from the students affairs were used. For the analyses of the problems of the foreign national students qualitative data analysis; descriptive analysis approach and content analysis were used together. Academic success of the foreign national students was observed to be very low. Students' leading problems were identified as financial; school tuitions, food cards and food, transportation, language and accommodation.

Keywords: Foreign national students, academic success, students' problems, educational problems

* Instructor; Inonu University ELT Program

** Assoc. Prof; Inonu University, Department of Educational Sciences

EKLER

EK 1. Katılımcılara Verilen Numara ve Kodlar Tablosu

Öğrenci Numarası	Öğrenci Kodu	Öğrenci Numarası	Öğrenci Kodu	Öğrenci Numarası	Öğrenci Kodu
1.	HF1	34.	T1	67.	EF2
2.	HF2	35.	T2	68.	EF3
3.	HF3	36.	T3	69.	EF4
4.	HF4	37.	T4	70.	EF5
5.	HF5	38.	T5	71.	EF6
6.	HF6	39.	E1	72.	EF7
7.	MF1	40.	E2	73.	EF8
8.	MF2	41.	E3	74.	EF9
9.	MF3	42.	D1	75.	EF10
10.	MF4	43.	D2	76.	EF11
11.	MF5	44.	D3	77.	EF12
12.	MF6	45.	D4	78.	EF13
13.	MF7	46.	İL1	79.	EF14
14.	MF8	47.	İL2	80.	EF15
15.	MF9	48.	İL3	81.	EF16
16.	MF10	49.	İL4	82.	EF17
17.	İKT1	50.	İL5	83.	EF18
18.	İKT2	51.	İL6	84.	EF19
19.	İKT3	52.	İL7	85.	EF20
20.	İKT4	53.	FE1	86.	EF21
21.	İKT5	54.	FE2	87.	EF22
22.	İKT6	55.	FE3	88.	EF23
23.	İKT7	56.	FE4	89.	EF24
24.	İKT8	57.	FE5	90.	EF25
25.	İKT9	58.	FE6	91.	EF26
26.	İKT10	59.	FE7	92.	EF27
27.	İKT11	60.	FE8	93.	EF28
28.	İKT12	61.	MSYO1	94.	EF29
29.	İKT13	62.	MSYO2	95.	EF30
30.	İKT14	63.	MSYO3	96.	EF31
31.	İKT15	64.	MSYO4		
32.	İKT16	65.	MSYO5		
33.	İKT17	66.	EF1		